

Araştırma / Original article**Suçta sürüklenen çocukların sosyodemografik özellikleri, algılanan aile işlevselliğinin ve anne-baba tutumlarının suçta sürüklenme üzerine etkisinin değerlendirilmesi****Ozan ÖĞÜT,¹ Yunus DURSUN,² Şahika GÜLEN ŞİŞMANLAR,² Ayşen COŞKUN,² Uğur SARI³****ÖZ**

Amaç: Toplumun en küçük birimi olan aile, çocukların suçta sürüklenmesi konusunda en önemli çevresel etkenlerden birisi olup ailelerin işlev göstermeleri gereken alanlarda yeterli gayreti göstermeleri suçun ortaya çıkmasında önleyici ve koruyucu olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışma ile çocukların sosyodemografik özellikleri, anne-baba tutumları ve ailenin işlevselliğinin suçta sürüklenme ile ilişkisinin araştırılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Bu çalışma, Çocuk Koruma Birimi'ne yönlendirilen ve yaşları 12-18 arasında olup suçta sürüklenmiş 30 çocuk (olgu grubu) ile yaş ve cinsiyet açısından olgu grubuyla bire bir eşleştirilmiş ve herhangi bir suçta sürüklenmemiş 30 çocukla (kontrol grubu) yapılmıştır. Olgu ve kontrol gruplarına Sosyodemografik Bilgi Formu, Anne-Baba Tutum Ölçeği, Aile Değerlendirme Ölçeği uygulanmıştır. **Bulgular:** Olgu grubunun 28'ini (%93.3) erkekler oluşturmuştur. Suçta sürüklenme ile ailenin aylık gelir düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde negatif korelasyon saptanmıştır. Olgu grubundaki çocukların arkadaşlarında ve ailelerinde suçta karışma öyküsüne daha sık rastlandığı bulunmuştur. Çalışmamızda anne-babaların tutumları ve aile işlevselliğine ilişkin bildirimler karşılaştırıldığında, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır. **Sonuç:** Aile işlevselliği ile ilişkili olduğu bilinen sosyoekonomik düzey ile aile ve arkadaş çevresinde suçta karışma öyküsünün varlığı gibi özelliklerin suçta sürüklenme ile ilişkisini doğrulayan bulgular elde edilmiştir. (*Anadolu Psikiyatri Derg* 2020; 21(5):531-536)

Anahtar sözcükler: Suçta sürüklenen çocuk, risk etkenleri, aile

Evaluation of sociodemographic characteristics, perceived family functioning and parental attitudes in delinquent children**ABSTRACT**

Objective: The family, the smallest unit of the society, is one of the most important environmental factors in juvenile delinquency. Family's enough effort in areas where they need to function is considered as preventive and protective in the emergence of delinquency. This study aimed to investigate the relationship between the sociodemographic characteristics of children, parental attitudes and the family functioning with juvenile delinquency. **Methods:** This study consisted of 30 children (case group) aged 12-18 years, who were dragged into crime and referred to the Child Protection Unit and 30 children (control group) who were not involved in any crime, and age and sex-matched with the case group. We applied the sociodemographic questionnaire, Parenting Style Inventory, and Family Assessment Device to both groups. **Results:** Twenty-eight (93.3%) of the case group were male. There was a statistically significant negative correlation between juvenile delinquency and the monthly income level of the family.

¹ SBÜ Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, İstanbul

² Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları ABD, Kocaeli

³ Şanlıurfa Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, Şanlıurfa

Yazışma adresi / Correspondence address:

Uzm. Dr. Ozan ÖĞÜT, SBÜ Mehmet Akif İnan Eğt. ve Arş. Hastanesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, İstanbul

E-mail: ozanogut_15@hotmail.com

Geliş tarihi: 16.01.2020, **Kabul tarihi:** 09.04.2020, **doi:** 10.5455/apd.82287

Delinquency history was more common in friends and families of children in the case group. No statistically significant difference was found between the groups in the attitudes of the parents and their reporting on family functioning. Conclusion: The study showed findings confirming the relationship between juvenile delinquency with the socioeconomic status, history of any crime in the family and friends, both of which are known to be associated with family functioning. (Anatolian Journal of Psychiatry 2020; 21(5):531-536)

Keywords: juvenile delinquency, risk factors in delinquency, family

GİRİŞ

Çocuk Koruma Kanunu'na göre suça sürüklenen çocuk, 'kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma ya da kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik önlemine karar verilen çocuk' olarak tanımlanmıştır.¹ Çocukların suça sürüklenmesi, hukuksal bir kavram olmaktan çok, aile ve toplumsal çevrenin etkileşiminden kaynaklanan bir sorundur.²

Aile, fizyolojik, ekonomik, kültürel ve toplumsal olarak çocuğun ruhsal gelişimini ve davranışlarını biçimlendirip yönlendirir ve etkisini yaşamın sonuna kadar sürdürür. Ogburn'a göre, işlevsel bir ailede olması gereken özellikler ekonomik gereksinimleri karşılamak, statü sağlamak, çocukların eğitimini planlamak, boş zaman etkinliklerini gerçekleştirmek, aile üyelerinin birbirini koruması ve karşılıklı sevgi ortamı yaratmak gibi işlevlerdir. Ailelerin, işlev göstermeleri gereken alanlarda yeterli gayreti göstermeleri suçun ortaya çıkmasında önleyici ve koruyucu olarak değerlendirilmiştir.^{3,4}

Ailenin parçalanmış veya geniş aile olması, sosyoekonomik ve eğitim düzeyinin düşük olması, ailede alkol-madde kullanımı veya aile üyelerinde suça karışma öyküsünün bulunması gibi durumların varlığı aile işlevselliğini olumsuz olarak etkilemekte ve çocukların suça sürüklenmelerinde önemli rol oynamaktadır.^{5,6,7}

Anne-babaların çocuğa yönelik tutumları da çocuklar üzerindeki ruhsal ve davranışsal sonuçları açısından önemlidir. Her ne kadar, çocuk büyüdükçe okul ve akran gruplarından oluşan çevre onu etkilemeye başlasa da, çocuk üzerinde anne-baba tutumlarının etkileri önemini korumayı sürdürür. Anne-baba tutumları çocuğa yöneltilen davranış, tutum ve beklentilerin bütünü olarak tanımlanmıştır. Olumsuz anne-baba tutumlarının (cezalandırıcı, otoriter, izin verici, ihmalkar gibi) çocukların yaşamlarının herhangi bir döneminde görülen suça yönelimde önemli bir etken olduğu bildirilmiştir. Olumlu aile tutumlarının ise, çocukta görülebilecek saldırganlık, çalma ve kurallara karşı gelme gibi davranışları azalttığı ve çocuğun olumlu toplumsal davranışlar gösterme olasılığını artırdığı gösterilmiştir.⁸⁻¹⁰

Anatolian Journal of Psychiatry 2020; 21(5):531-536

Bu çalışma ile çocukların sosyodemografik özellikleri, anne-baba tutumları ve aile işlevselliğinin suça sürüklenme ile ilişkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışma Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi (KÜTF) Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nun 05.07.2017 tarih GOKAED-2017/9.12 sayılı kararı ile başlatılmıştır. Çalışmaya Çocuk Koruma Birimi'ne adli psikiyatrik değerlendirme yapılması isteğiyle yönlendirilen, 12-18 yaşları arasındaki suça sürüklenen 30 çocuk alınmıştır. Kontrol grubu KÜTF Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniği'ne ayaktan başvuran, suça sürüklenme öyküsü bulunmayan, yaş ve cinsiyet açısından olgu grubuyla bire bir eşleştirilmiş 30 çocuktan oluşturulmuştur. Çocuklar gönüllülük temeline göre çalışmaya alınmış; entelektüel yeti yitimi olan, ölçekleri doldurmasını engelleyecek düzeyde akademik becerilerinde yetersizliği olan veya otizm spektrum bozukluğu, şizofreni gibi önemli ruhsal bozuklukları olan çocuklar çalışma dışında bırakılmıştır. Çalışma onamının ardından anne-babalık tutumlarının değerlendirilmesinde çocuklar için Anne-Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ), anne-babalarında ise araştırmacı tarafından hazırlanan Sosyodemografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Anne-babalara Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ) de uygulanmıştır.

Sosyodemografik Bilgi Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanan bu form çocuk, aile ve suça sürüklenme öyküsü ile ilişkili özelliklere yönelik (yaş, cinsiyet, okula devamı, boş zaman etkinlikleri, gelir durumu, anne-babaların kendi anne-babalık tutumlarını algılama biçimi gibi) sorulardan oluşmuştur.

Anne-Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ): Çocuklar ile anne-babaları arasındaki etkileşimi incelemek amacıyla Lamborn ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş olup kabul/ilgi, denetleme ve psikolojik özerklik alt boyutlarından oluşmuştur.¹¹ Alt boyutlardan edilen veriler ile aile tutumları demokratik, hoşgörülü, ihmalkar ve otoriter olarak sınıflandırılır. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasını Yılmaz yapmıştır.¹²

Aile Değerlendirme Ölçeği (ADÖ): Ailenin işlevlerini hangi konularda yerine getirebildiğini veya hangi konularda yerine getirmekte zorlandığını değerlendirmek ve sorun alanlarını belirlemek amacıyla Brown Üniversitesi ve Butler Hastanesi tarafından Aile Araştırma Programı çerçevesinde geliştirilmiştir.¹³ Problem çözme, iletişim, roller, duygusal tepki verebilme, gereken ilgiyi gösterme, davranış kontrolü ve genel fonksiyonlar olmak üzere toplam yedi alt boyuttan oluşan Likert tipi bir ölçektir. Alt boyutlar kendi içinde hesaplanmakta, 2.00'nin üzerindeki puan ortalamalarının aile işlevlerinde bozulmaya doğru bir gidişin göstergesi olduğu belirtilmektedir. Türkçe geçerlilik ve güvenirlik çalışması Bulut tarafından yapılmıştır.¹⁴

İstatistiksel analizler

Bu çalışmada elde edilen verilerin istatistiksel olarak incelenmesi SPSS 22.00 istatistik programı ile yapılmıştır. Değişkenlerin normal dağılıma uygunlukları Kolmogrov-Smirnov testi ile değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler için tanımlayıcı istatistikler ortalama±standart sapma, sayı ve yüzde şeklinde verilmiştir. Verilerin analizinde bağımsız gruplarda t-testi, Mann-Whitney U testi, Pearson ki-kare testi kullanılmıştır. Grup içinde farklı değişkenler arasındaki ilişkinin yönü

ve şiddetinin analizi Kendall Tau-c korelasyon analizi ile, değişkenler arası tutarlık ve örtüşme Kappa ile değerlendirilmiştir. Anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

SONUÇLAR

Olgu ve kontrol grupları 28'i erkek (%93.3), ikisi kız (%6.7) 30'ar çocukta oluşmakta olup yaş ortalaması olgu grubunda 14.60 ± 1.40 , kontrol grubunda 14.85 ± 1.12 yıldır. Olgu ve kontrol grubu arasında cinsiyet ve yaş açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır (sırasıyla, $p=1.0$, $p=0.448$). Olgu ve kontrol gruplarının okula devamı, sosyal etkinliğe katılımı ve arkadaş çevrelerinde suça karışma öyküsü ile ilişkili değişkenlerinin verileri Tablo 1'de gösterilmiştir. Kontrol grubu ile karşılaştırıldığında, olgu grubundaki çocukların okula devam etme ve sosyal etkinliğe katılım oranlarının daha düşük, aile ve arkadaş çevresinde suça karışma öyküsünün daha yüksek olduğu bulunmuştur. Olgu grubunda aylık gelir düzeyi ile suça sürüklenme arasında negatif yönde anlamlı korelasyon saptanmıştır ($p>0.001$, $r=-0.360$). Aylık gelir düzeyi azaldıkça suça sürüklenme oranı artmaktadır.

Tablo 1. Olgu ve kontrol grupları arasında sosyal çevreye ilişkin özelliklerin karşılaştırılması

		Sayı	%	Sayı	%	p*
Okula devam	Evet	17	56.7	28	93.3	0.001
	Hayır	13	43.3	2	6.7	
Ailede suça karışma öyküsü	Evet	9	30.0	1	3.3	0.006
	Hayır	21	70.0	29	96.7	
Arkadaş çevresinde suça karışma öyküsü	Evet	14	46.7	0	0	<0.001
	Hayır	16	53.3	30	100	
Sosyal aktiviteye katılım	Evet	1	3.3	14	46.7	<0.001
	Hayır	29	96.7	16	53.3	

*: Ki-kare

Tablo 2'de olgu ve kontrol gruplarındaki çocuklar ve anne-babalarının ABTÖ puan ortalamaları gösterilmiştir. Olgu ve kontrol grupları arasında çocuklar tarafından algılanan aile tutumları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. Sosyodemografik Bilgi Formu aracılığı ile anne-babaların kendi tutumlarını nasıl algıladıkları sorgulandığında, olgu grubundaki anne-babaların 19'unun (%63.3) hoşgörülü, yedisinin (%23.3) otoriter, ikisinin (%6.7) demok-

ratik, ikisinin (%6.7) ihmalkar; kontrol grubundaki anne-babaların ise 20'sinin (%66.7) hoşgörülü, yedisinin (%23.3) otoriter, ikisinin (%6.7) ihmalkar, birinin (%3.3) demokratik olarak değerlendirildiği saptanmıştır. Anne-babaların kendi tutumları açısından olgu ve kontrol gruplarındaki anne-babalar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p=0.949$). Çocuklar ve anne-babalarından elde edilen anne-baba tutumları arasındaki uyuma bakıldığında hem

Tablo 2. Olgu ve kontrol gruplarındaki çocukların ABTÖ sonuçları ve anne-babaların kendi tutum algıları

Anne-Baba Tutum Ölçeği	Demokratik		Hoşgörülü		İhmalkar		Otoriter		p
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Olgu	7	23.3	8	26.7	5	16.7	10	33.3	0.643*
Kontrol	4	13.3	12	40.0	5	16.7	9	30.0	
Anne-babaların kendi tutum algıları	Demokratik		Hoşgörülü		İhmalkar		Otoriter		κ*
	Sayı		Sayı		Sayı		Sayı		
Olgu	Demokratik		Hoşgörülü		İhmalkar		Otoriter		-0.009**
	0		5		0		2		
	Hoşgörülü		5		0		2		
	1		5		0		2		
	İhmalkar		3		1		1		0.125**
	0		3		1		1		
	Otoriter		6		2		2		
	1		6		2		2		
Kontrol	Demokratik		Hoşgörülü		İhmalkar		Otoriter		0.125**
	0		4		0		0		
	Hoşgörülü		8		1		3		
	0		8		1		3		
	İhmalkar		4		1		0		0.125**
	0		4		1		0		
	Otoriter		4		0		4		
	1		4		0		4		

*: Ki-kare; **: Kappa testi

Tablo 3. Olgu ve kontrol gruplarına ait ADÖ sonuçlarının karşılaştırılması

Aile Değerlendirme Ölçeği	Olgu (s=30) Ort.±SS	Kontrol (s=30) Ort.±SS	p*
Problem çözme	1.78±0.50	2.01±0.80	0.453
İletişim	1.74±0.51	1.95±0.59	0.143
Roller	2.10±0.59	2.11±0.64	0.894
Duygusal tepki verebilme	1.84±0.58	1.96±0.63	0.508
İlgi gösterme	1.77±0.58	1.92±0.61	0.285
Davranış kontrolü	1.89±0.49	1.89±0.52	0.976
Genel fonksiyonlar	1.70±0.52	1.92±0.73	0.423

*: Mann-Whitney U testi

olgu, hem de kontrol grubunda anlamlı düzeyde bir örtüşme saptanmamıştır (Tablo 2).

ADÖ'den elde edilen bulgulara göre olgu ve kontrol grubu arasında problem çözme, iletişim, roller, duygusal tepki, ilgi gösterme, davranış kontrolü, genel işlev alt bölümleri puan ortalamaları açısından saptanan farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (Tablo 3).

TARTIŞMA

Bu çalışmada, Çocuk Koruma Birimi'ne adli psikiyatrik değerlendirme yapılması istemiyle yönlendirilen suça sürüklenen çocukların, aynı yaş grubunda ve suça sürüklenme öyküsü bulunmayan çocuklar ile karşılaştırılarak sosyodemografik özelliklerinin, anne-baba tutumlarının ve algılanan aile işlevselliğinin suça sürüklenme ile ilişkisi araştırılmıştır.

Alan yazında ailede suça karışma öyküsünün

varlığının, ailenin suç içeren davranışlara da rol model olabilmesi nedeniyle çocukların suça sürüklenmelerinde önemli bir etken olduğu bildirilmiştir.⁵⁻¹⁰ Alan yazınla uyumlu olarak suça sürüklenen çocukların aile bireylerinde suça karışma oranının kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür.

Sağlıklı ve programlı eğlencenin suça sürüklenmede koruyucu olduğu bilinmekte olup ailelerin bu kapsamda uygun ortam hazırlamaması/hazırlayamaması çocuğun suça yönelimini artırmaktadır.^{4,14-17} Bununla birlikte, alan yazında ailenin gelir düzeyinin düşük olmasının da suça sürüklenmede önemli bir risk etkeni olduğu bildirilmiştir.⁵⁻⁷ Çalışmamızda sosyal etkinliklere katılımın suça sürüklenen çocuklarda kontrol grubuna göre anlamlı oranda düşük olduğu saptanmış, alan yazınla uyumlu olarak gelir düzeyi azaldıkça suça sürüklenme oranının arttığı görülmüştür.

Gelir düzeyi düşük ailelerin yaşadığı yerleşim yerlerinde çocukların boş zamanlarını etkin bir şekilde değerlendirebilecekleri sosyal ortamların sağlanması, olanaklara erişim sınırlılığı olan bu çocuklar için fırsat eşitliği oluşturması ve suçtan koruyucu olması açısından önemlidir. Suça sürüklenen çocukların çoğunu erkeklerin oluşturduğu bulgusu dikkate alındığında, düzenlenen sosyal etkinlik programlarında cinsiyete özgü farklılıkların gözetilmesinin de suça yönelimden korumaya olumlu katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

Çalışmalarda olumsuz anne-baba tutumlarının yaşamın herhangi bir döneminde görülen suça yönelimde önemli bir etken olduğu, olumlu aile tutumlarının ise çocukta görülebilecek saldırganlık, çalma ve kurallara karşı gelme gibi davranışları azalttığı ve çocuğun olumlu toplumsal davranışlar gösterme olasılığını artırdığı belirtilmiştir.^{9,10} Çalışmamızda ABTÖ'ye göre anne-baba tutumları değerlendirildiğinde, olgu ve kontrol grupları arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Ayrıca anne-babaların kendi tutumlarına yönelik görüşleri ile çocukların ABTÖ sonuçları arasında da anlamlı düzeyde örtüşme olmadığı görülmüştür. Çalışmamız sonuçları alan yazın ile uyumlu olmamakla birlikte, Afşin'in suça sürüklenmiş çocuklarda yaptığı bir araştırmada demokratik ve hoşgörülü anne tutumuna sahip çocuklarda suça sürüklenme oranının, ihmalkar anne tutumuna sahip çocuklara göre anlamlı oranda yüksek olduğu bildirilmiştir.^{9,10,16} Çalışmamızda olgu grubundaki anne-babaların kendi tutumlarını çoğunlukla (%63.3) hoşgörülü olarak değerlendirmesi ve %6.7'sinin kendilerini ihmalkar olarak tanımlaması Afşin'in çalışması ile uyumlu bulunmuştur. Çalışmamızın olgu grubu, bir suç eylemine karıştıkları iddiasıyla adli makamlar tarafından değerlendirilmek üzere gönderilen ve birimizde adli psikiyatrik değerlendirmeleri yapılan çocuklardan oluşmuştur. Olgu grubundaki çocukların adli sürecinin sürmesi nedeniyle, çocuklar ve aileleri savunucu tutum göstererek ve kendilerini iyi gösterme eğiliminde olabilmektedirler. Ayrıca kontrol grubunu ruhsal yakınmalar nedeni ile çocuk ruh sağlığı poliklinik izlemeleri süren çocuklardan oluşmuştur. Aile işlevselliği ve anne-baba tutumlarının davranış sorunlarının yanı sıra başka ruhsal sorunlar açısından da önemli olduğu düşünüldüğünde, kontrol grubunun seçimi de çalışma sonuçlarımızı etkilemiş olabilir.

Ekonomik gereksinimleri karşılamak, statü sağlamak, çocukların eğitimini planlamak, boş zaman etkinliklerini gerçekleştirmek, aile üyelerinin birbirini koruması ve karşılıklı sevgi ortamı

yaratmak gibi özellikler işlevsel aileyi tanımlamakta ve bu işlevlerin karşılanmasının suçun ortaya çıkmasında önleyici ve koruyucu olduğu değerlendirilmektedir.^{3,4} Çalışmamızda aile işlevselliğini değerlendirmeye yönelik kullanılan ADÖ sonuçlarına göre, olgu ve kontrol grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır. ADÖ sonuçlarında anlamlı farklılık saptanmamasının ABTÖ sonuçlarına benzer şekilde adli süreç ile ilişkili olarak suça sürüklenen çocukların anne-babalarını koruma çabası ve aile işlevselliklerini olduğundan daha iyi göstermeye çalışmalarından kaynaklanabileceği düşünülmüştür. Çalışma sonuçlarımıza göre suça sürüklenen çocukların sıklıkla düşük gelirliliğe sahip oldukları, okula daha az devam ettikleri ve sosyal etkinliklere daha az katıldıkları bulunmuş olup bu çocukların aile özelliklerinin Ogburg'un tanımladığı işlevsel aile özelliklerini tam olarak karşılamadığını görülmüştür.

Çalışmamızın örneklemini Çocuk Koruma Birimi'ne başvuran çocukların oluşturması bulguların genellenebilirliği açısından sınırlılık oluşturmaktadır. Çalışmamızdaki diğer sınırlılıklar ise, çalışma sırasında adli sürecin sürmesi ve bir kısım bulguların öz-bildirime dayalı olarak elde edilmiş olmasıdır. Yapılacak çalışmalarda adli süreç sürerken öz-bildirime dayalı olarak elde edilen bulgulardan kaynaklı sınırlılıkların ortadan kaldırılması açısından aile işlevselliğinin değerlendirilmesinde, aile ve çevreye yönelik gerekli bilgilerin elde edildiği toplumsal inceleme raporu gibi kapsamlı ve nesnel verilerden faydalanılması önerilir. Kontrol grubunun ruhsal yakınmalar nedeni ile tedavi ve izleme sürecinde olan çocuklardan oluşması da sonuçlarımızı etkilemiş olabileceğinden ilerleyen çalışmalarda sağlıklı kontrol grubunun da çalışmaya eklenmesi daha genellenebilir sonuçlara ulaşmayı sağlayabilir.

Bu çalışmada anne-baba tutumları ve aile işlevselliği ile suça sürüklenme arasında ilişki bulunmamakla birlikte, aile işlevselliği ile bağlantılı olduğu bilinen sosyoekonomik düzey, okula devam etme, aile ve arkadaş çevresinde suça karışma öyküsünün olması, boş zamanların denetlenmesi ve düzenlenmesi gibi özelliklerin (bir veya birden fazla) suça sürüklenmede rol oynadığı saptanmış, erkek çocuklarda suça sürüklenmenin daha fazla olduğu görülmüştür. Yine de ailelerin işlevselliğinin değerlendirilerek sorun alanlarının belirlenmesi ve bu alanlara yönelik önlem alınmasının suçun ortaya çıkmasında önleyici ve koruyucu olacağı düşünülmüştür. Ek olarak çocukların eğitim yaşamına katılımının sağlanması, sosyal yaşamını iyileştirmeye yönelik müdahalelerde cinsiyete özgü

farklılıkların da gözetilerek sosyoekonomik düzeyi düşük bölgelere öncelik tanınması önemlidir. Ayrıca suça sürüklenen çocuklara yönelik ruhsal değerlendirme ve toplumsal inceleme sonuçlarının yetkili kurumlarca dikkate alınarak

her çocuk ve ailenin gereksinmesine yönelik olarak alınması gereken eğitim, sağlık ve danışmanlık önlemlerinin özenli, kararlı ve sabırlı bir şekilde uygulanması ve denetlenmesi gerekmektedir.

Yazarların katkıları: O.Ö.: Fikir, tasarım, alan yazın, veri toplama ve işleme, tartışma, makale yazımı; Y.D.: Fikir, tasarım, alan yazın taraması, veri toplama ve işleme; Ş.G.Ş.: Fikir, tasarım, alan yazın taraması, veri toplama ve işleme, tartışma, eleştirel inceleme; A.C.: Fikir, tasarım, analiz-yorum, eleştirel inceleme; U.S.: Fikir, tasarım, alan yazın taraması, veri toplama ve işleme.

KAYNAKLAR

1. Çocuk Koruma Kanunu. T.C. Resmi Gazete, 15 Temmuz 2005, sayı:5395.
2. Gurel YG. Comparison of Self-Concept Levels on Tendencies and Non-Tendencies in Adolescents Committing Crime. Unpublished Master Thesis, Istanbul, Maltepe University, Social Sciences Institute, 2009.
3. Kocayoruk E. Father involvement and family functioning in adolescent development. Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal 2010; 4(33):37-45.
4. Demircioğlu H, Sahin FT, Gunindi Y. The Familial functions in accordance with the parents' views. Journal of Education Faculty 2011; 13(1):92-106.
5. Guler G, Sungur MA, Kutuk MO. Evaluation of clinical and sociodemographic characteristics of the children dragged to crime. The Bulletin of Legal Medicine 2018; 23(1):39-46.
6. Altun H, Sahin N, Findikli E, Sinir H. Types of cries, sociodeographic and clinical characteristics of delinquent children. Journal of Forensic Medicine 2016; 30(3):196-204.
7. Korkmaz MN, Erden G. Çocukları suç davranışına yönelten olası risk faktörleri. Türk Psikoloji Yazıları 2010; 13(25):76-87.
8. Kalyencioglu D, Kutlu Y. The adjustment level according to family function perceptions of adolescents. Florence Nightingale Journal of Nursing 2010; 18(2):56-62.
9. Beser NG, Arabaci LB, Uzunoglu G, Bilac, O, Ozan E. The determination of parent attitude and childhood trauma in adolescent pushed into crime. Turkish Journal of Clinical Psychiatry 2019; 22:219-227.
10. Sari E, Arslantas H. The attitudes of high school adolescent toward crime and risk factors. Turkish Journal of Clinical Psychiatry 2019; 22:71-82.
11. Lamborn SD, Mounts NS, Steinberg L, Dornbusch SM. Patterns of competence and adjustment among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful families. Child Development 1991; 62(5):1049-1065.
12. Yılmaz A. Parenting style scale: reliability and validity. Turkish Journal of Child and Adolescent Mental Health 2000; 7(1991):160-173.
13. Epstein N, Bolwin L, Bishop D. The mcmaster family assesment device. J Marital Fam Ther 1983; 9(2):171-180.
14. Bulut I. Aile Değerlendirme Ölçeği. Ankara: Özgü-zeliş Matbaası, 1990.
15. Ceza Sorumluluğunun Değerlendirilmesi Rehberi 2010. http://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/egitimbasvuru_basvuru/cezasorumlulugunun.pdf
16. Afsin R, Ogretir OAD. The comparative analysis of the perceptions of father and mother attitudes and parental attachment styles of delinquent children and not delinquent children. Electronic Journal of Social Sciences 2018; 17:384-400.
17. Kunt V. Crime and Children. Unpublished Master Thesis, Ankara, Ankara University, Social Sciences Institute, 2003.